

הג'נוסייד

שלנו

תקציר מנהלים

בְּצֵלֶם
B'TSELEM
بتسيلم

יולי 2025

מאז אוקטובר 2023, שינתה ישראל באופן מהותי את המדיניות שלה ביחס לפלסטינים. בעקבות מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר 2023 פתחה ישראל במערכה צבאית אינטנסיבית ברצועת עזה, שנמשכת כבר יותר מ-21 חודשים. מתקפה זו על תושבי רצועת עזה כוללת הרג המוני ויצירת תנאי חיים קטסטרופליים הגורמים להיקפי תמותה משמעותיים; גרימת נזק גופני או נפשי חמור לכלל תושבי רצועת עזה; הרס תשתיות ותנאי מחייה בקנה מידה אדיר; הרס של המרקם החברתי ושל מוסדות ואתרי תרבות וחינוך פלסטינים; מעצרים המוניים והתעללות באסירים פלסטינים בבתי כלא, שהפכו למחנות עינויים עבור אלפי פלסטינים המוחזקים ללא משפט; עקירה כפויה המונית, כולל ניסיונות לטיהור אתני, והפיכת הטיהור האתני של תושבי הרצועה לאחת ממטרות המלחמה הרשמיות; והתקפה על הזהות הפלסטינית, בדמות הרס מכוון של מחנות הפליטים וניסיון להביא לפגיעה קשה בסוכנות האו"ם לפליטים פלסטינים (אונר"א). תוצאותיה של התקפה כוללת זו על רצועת עזה היא פגיעה חמורה, ולפחות בחלקה בלתי ניתנת לתיקון, ביותר משני מיליון הפלסטינים החיים ברצועת עזה, כחלק מבני העם הפלסטיני.

בחינה של המדיניות הישראלית ברצועת עזה ושל תוצאותיה המחרדות - כאשר אלו מתרחשות על רקע הצהרות של גורמים מדיניים וצבאיים ישראלים בכירים באשר לתכלית המתקפה - מביאה אותנו למסקנה החד משמעית לפיה ישראל פועלת באופן מתואם ומתוך כוונה ברורה להביא להרס של החברה הפלסטינית ברצועת עזה. כלומר - שישראל מבצעת ג'נוסייד בפלסטינים תושבי רצועת עזה.

המונח ג'נוסייד מתאר תופעה חברתית-היסטורית-פוליטית שהתקיימה לאורך ההיסטוריה האנושית. מאז החתימה על אמנת האו"ם בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם משנת 1948 (נכנסה לתוקף ב-1951), מדובר גם בשם שניתן לפשע חמור ביותר לפי המשפט הבינלאומי, הכולל מעשים שמבוצעים מתוך כוונה להשמיד קבוצה לאומית, אתנית, גזעית או דתית, במלואה או בחלקה. ג'נוסייד עשוי להתבצע באמצעות פרקטיקות שונות, המופעלות במקביל ולאורך זמן, כאשר המתה פיזית המונית היא רק אחת מהן. גם הרס של תנאי החיים, לעיתים במסגרת מחנות או אזורי ריכוז, ניסיון שיטתי למנוע ילודה, אלימות מינית נרחבת נגד חברי הקבוצה או גירוש המוני יכולים להיות - והיו לאורך ההיסטוריה - אמצעים המופעלים על ידי מדינה או רשות שולטת במטרה להרוס קבוצות אתניות, לאומיות, דתיות, גזעיות ואחרות. הן מבחינה מוסרית והן מבחינה משפטית, ג'נוסייד אינו יכול להיות מוצדק בשום נסיבות, גם לא כפעולה של הגנה עצמית.

ג'נוסייד מתרחש תמיד בתוך הקשר: ישנם תנאים המאפשרים אותו, אירועים המניעים אותו ואידיאולוגיה המנחה אותו. את ההתקפה הנוכחית על הפלסטינים, ברצועת עזה ובכלל, יש להבין על רקע יותר משבעים שנים של משטר דיכוי אלים ומפלה שישראל כופה על הפלסטינים - ובאופן הקיצוני ביותר, על הפלסטינים ברצועת עזה. מאז הקמתה של מדינת ישראל, מיסד

והפעיל משטר האפרטהייד והכיבוש באופן שיטתי מנגנונים לשליטה אלימה, להנדסה דמוגרפית, לאפליה ולפירוק העם הפלסטיני כקולקטיב. יסודות משטריים אלה הם שאפשרו לישראל לפתוח, מיד אחרי מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר 2023, בהתקפה ג'נוסיידלית על הפלסטינים. דו"ח זה מדגיש במיוחד שלושה יסודות: חיים תחת משטר אפרטהייד, הכולל הפרדה, הנדסה דמוגרפית וטיהור אתני; הפעלת אלימות שיטתית ומערכתית כלפי פלסטינים, שמבצעה נהנים מחסינות; מיסוד מנגנונים של דה-הומניזציה ותפיסת הפלסטינים כאיום קיומי.

תנאים מסוג זה יכולים להתקיים לאורך זמן גם בלי שיובילו למתקפה ג'נוסיידלית. התרחשותו של אירוע אלים המעורר תודעה של איום קיומי בקרב קבוצת המבצעים, יהיה לעיתים קרובות הטריגר שיניע את המערכת השלטונית לביצוע ג'נוסייד. התקפת חמאס וארגונים פלסטינים חמושים אחרים ב-7 באוקטובר 2023 הייתה אירוע מחולל ומניע מסוג זה. ההתקפה הנפשעת, שהופנתה ברובה נגד אזרחים, כללה פשעי מלחמה רבים וככל הנראה גם פשעים נגד האנושות. היא גבתה את חייהם של 1,218 ישראלים ותושבים זרים, בהם 882 אזרחים. במהלכה בוצעו מעשי אלימות רבים וקשים, ובהם אלימות מינית, והיא הסתכמה בעשרות אלפי פצועים ובחטיפתם של 252 בני אדם, רובם המכריע אזרחים ובהם נשים, זקנים וילדים, שהצעיר שבהם הוא תינוק בן 9 חודשים שנהרג בשבי יחד עם אחיו בן השלוש ואמם. עבור הישראלים, עצם המתקפה, היקיפה ותוצאותיה, יצרו תחושות חרדה ואיום קיומי והובילו לטלטלה ולשינויים חברתיים ופוליטיים עמוקים בחברה הישראלית. אלו היוו כוח מניע לשינוי המדיניות הישראלית כלפי הפלסטינים ברצועת עזה: מדיכוי ושליטה להרס והשמדה.

לא ניתן לבדוד את המתקפה על הפלסטינים ברצועת עזה מהאלימות הגוברת, המופעלת בדרגות שונות ובצורות שונות כנגד פלסטינים החיים תחת שליטתו של המשטר הישראלי בגדה המערבית, כולל מזרח ירושלים, ובתוך ישראל. כמו בעזה, גם באזורים אחרים מתבצעים פשעים קטלניים נגד פלסטינים בלי שמבצעיהם יידרשו לתת עליהם דין וחשבון. האלימות וההרס באזורים אלה הולכים ומחריפים עם הזמן, וללא מנגנון פנימי או בינלאומי הפועל באופן אפקטיבי כדי לעצור אותם, הפשעים הופכים נורמליים בעיני חיילים, מפקדים, פוליטיקאים, אנשי תקשורת והציבור הישראלי בכללותו. **אנו מתריעים מפני הסכנה הברורה והמיידית שהג'נוסייד לא יישאר מוגבל לרצועת עזה, ושהפעולות והלכי הרוח העומדים בבסיסו יוחלו גם על אזורים אחרים.**

בצלם הוא ארגון זכויות אדם ישראלי, העוסק בתיעוד ובמחקר של הפגיעה בפלסטינים תחת משטר האפרטהייד והכיבוש הישראלי. בשם החובה להגן על בני האדם, חייהם, כבודם וזכויותיהם הפרטיות והקולקטיביות, פועל בצלם יותר מ-35 שנים לחשיפת הפגיעה הישראלית השיטתית בזכויות האדם של הפלסטינים.

כארגון זכויות אדם הפועל כדי לעצור ולמנוע אלימות משטרית, מערכתית, נרחבת ושיטתית כלפי הפלסטינים, אנו רואים עצמנו מחויבים לניתוח של הפרות זכויות האדם שמבוצעות בשטח בהקשר ולאור המסגרת המשטרית שמבצעת אותן, וההיגיון הפוליטי שמנחה אותה.

בידינו עדויות ישירות ותיעוד של מאות אירועים מסוגים שונים בהם הופעלה אלימות קיצונית וחסרת תקדים נגד אוכלוסייה אזרחית פלסטינית בכל השטח שבו שולטת ישראל. בידינו גם הצהרות חוזרות ונשנות של בכירים במערכת הפוליטית והצבאית המתארות בגלוי את המדיניות הננקטת בשטח כלפי הפלסטינים. במשך חודשים הצטברו הוכחות רבות מספור בנוגע להשלכות ולתוצאות של מדיניותה הנוכחית של ישראל, המעידות על עומקו של התהליך המחריד שעוברת המערכת הישראלית כולה ביחסה לפלסטינים.

בבצלם פועלים זה לצד זה ישראלים-יהודים ופלסטינים תושבי רצועת עזה, הגדה המערבית, מזרח ירושלים וישראל, מתוך תפיסת עולם משותפת הרואה בהגנה על זכויותיהם של בני אדם מחויבות מוסרית אנושית בסיסית. כולנו חיים תחת אותו משטר אפרטהייד, אשר סיווג את חלקנו כנתינים עם זכויות יתר, רק בשל היותנו יהודים, ואת חלקנו כבני אדם שאינם זכאים לכל הגנה, רק בשל היותנו פלסטינים. אנו נאבקים יחד כדי שנוכל כולנו לחיות במרחב שבין הים התיכון ונהר הירדן ללא אפליה, דיכוי אלים והשמדה.

תוך כתיבת שורות אלה, הולכת ומחריפה ההתקפה הברוטאלית והאכזרית שמנהלת ישראל נגד הפלסטינים. שגרת ההרג והחורבן ברצועת עזה, וכך גם האלימות הגואה ועקירתם הכפויה של עשרות אלפי בני אדם בגדה המערבית, לא היו מתאפשרות לולא חוסר המעש שהפגינה הקהילה הבינלאומית נוכח חומרתם והיקפם הבלתי נתפס של הפשעים המבוצעים. מנהיגי מדינות רבות, ובראשן מדינות אירופה וארצות הברית, לא רק נמנעו מלנקוט פעולה אפקטיבית לעצירת ההשמדה והאלימות, אלא שבפועל הם אף אפשרו את התמשכותה: בין אם על ידי הצהרות תמיכה בפעולה הישראלית, ובין אם באמצעות תמיכה אקטיבית, שכללה בין השאר משלוחי נשק ותחמושת.

כבני ובנות המקום, וכפעילי זכויות אדם, אנו רואים את עצמנו מחויבים להעיד על מצב הדברים כפי שתועד ונחקר על ידנו ועל ידי גופים רבים אחרים, לקרוא בשם למציאות שאנו עדים לה ושבתוכה אנו חיים, לספר על אודותיה ולעמוד לצד הקורבנות.

ההבנה שהמשטר הישראלי מבצע ג'נוסייד ברצועת עזה, והחשש הכבד מפני התרחבותו גם לאזורים אחרים שבהם חיים פלסטינים תחת המשטר הישראלי, מחייבים פעולה דחופה וברורה מצד הציבור הישראלי והקהילה הבינלאומית, ושימוש בכל האמצעים האפשריים לפי המשפט הבינלאומי לעצירת הג'נוסייד הישראלי בפלסטינים.

